

Recenze

Michal Doskočil – Tomáš Durdík – Viktor Sušický: *Zříceniny hradů, tvrzí a zámků. Jižní Čechy*. Vydání druhé. Praha: Agentura Pankrác, 2019, 224 stran. ISBN 978-80-86781-38-9.

Zlata Gersdorfová

Publikace o hradech a zámcích se dlouhodobě těší velké pozornosti (nejen) laické veřejnosti. Je to vděčné téma pro čtenáře všech věkových kategorií. Pětidílná řada publikací *Zříceniny hradů, tvrzí a zámků*, která byla vydávána od roku 2000, se v roce 2017 uzavřela posledním dílem popisujícím severní Čechy. Vzhledem k zájmu veřejnosti, kdy první díly jsou již samostatně vyprodané, se vydavatelé rozhodli k reprintu prvního dílu, který byl věnován jižním Čechám. Jak je však patrné na první pohled, nezměnila se pouze obálka, která je v barvě vínově červené a opustila tak původní pískovou barvu řady. Autoři se rozhodli připravit knihu aktualizovanou, a to jak po stránce fotografické, tak po stránce textové. Stejný postup byl zvolen i při druhém vydání dílu věnovanému středním Čechám v roce 2015.

Vzhledem k tomu že od prvního vydání uplynulo již dlouhých 17 let, bylo aktualizování fotografické přílohy více než žádoucí. Za tuto dobu totiž mnohé zaniklo, ale též mnohé bylo objeveno, což se autoři snažili promítnout do obsahu knihy.

Text uvádí nová předmluva Viktora Sušického, který je tvůrcem doprovodných fotografií. Úvod zpracovaný Tomášem Durdíkem, zůstal nezměněn. Následují abecedně řazená hesla jednotlivých objektů, původně zpracovaná Tomášem Durdíkem, do kterých nově zasáhl Michal Doskočil, který spolupracoval již na vydání posledních dvou dílů řady věnované severním a východním Čechám a podílel se na přepracovaném druhém vydání věnovanému středním Čechám v roce 2015. Jeho jméno však nalezneme pouze v tiráži, na titulní straně ani patitulu se nepromítlo, což je v autorské zodpovědnosti poněkud zavádějící. Některá hesla jsou předělána z velké části (např. Pořešín, Velešín), do některých nebylo příliš zasáhnuto. Zcela nově byla do druhého vydání zařazena hesla věnovaná čtyřem lokalitám, která v předchozím díle chyběla – Březnici, Česticím, Mladějovicím a Proseči. Proč bylo rozhodnuto zařadit do knihy právě tyto lokality, však nikde není odůvodněno. V případě Čestic bychom čekali, že veřejnosti atraktivnější jsou zbytky nedaleké tvrze Doubravice než zbytky čestické tvrze, která je dochována pouze ve formě skromných terénních pozůstatků a sklepních prostor, které jsou běžně nepřístupné.

Druhé vydání věrně kopíruje první po stránce grafického zpracování i ve struktuře jednotlivých hesel, které stručně shrnují historii lokality, dále následuje popis dochovaných konstrukcí a jejich relikvů v kontextu stavebního vývoje a závěrem je připojeno stručné kastellologické

zhodnocení. Stejně tak jako v prvním vydání je každé heslo doplněno plánkem nebo alespoň terénním náčrtem lokality. Zde tkví největší slabina druhého vydání. Zatímco text se snaží reagovat na publikované výsledky archeologických výzkumů, v drtivé většině však zůstala plánová příloha nezměněna – ačkoli existují nová zaměření lokalit či jejich stavební vyhodnocení, nalezneme u většiny hesel stále plány Dobroslavy Menclové či terénní náčrty, obé dnes již značně zastaralé, které nekorespondují s publikovaným textem. Ani u nově zařazených lokalit není výrazná snaha o aktualizaci – u březnické tvrže nalezneme plán dle Augusta Sedláčka. Co však lze vnímat pozitivně, je zařazení nově vytvořených rekonstrukčních kreseb z pera Jaroslavy Durdíkové (celkem 15 nových kreseb). Fotografie byly u většiny hesel aktualizovány, původní zůstaly pouze u několika objektů (Údolský Hrádek, Újezdec, Fuglhaus, Lhotice, Pasovary, Střela).

Stejně jako u předchozího vydání následuje za posledním heslem anglický překlad jednotlivých textů a doplněný seznam literatury (rozhodně ne vyčerpávajícím způsobem, jak by kastellologický nadšenec očekával, chybí zde i novější souhrnná díla či monografie). Mapa s vyznačením jednotlivých lokalit je umístěna shodně s dosavadními vydáními na přední a zadní předsádce.

Nové vydání knihy shrňme slovy Tomáše Durdíka, která pronesl v úvodu: „Díky latentně přítomnému a v současnosti spíše ve společnosti stoupajícimu romantismu, nalezne publikace, kterou držíte v rukách, podle přesvědčení autorů, své příznivce zejména mezi těmi, které především oslovuje tato silně emotivní stránka nezaměnitelných svědků naší národní minulosti. Nabízí však poučení i pro vnímavé a kultivované návštěvníky, jejichž zájem je hlubší a snaží se mnohostranné výpovědi těchto památek porozumět. Pokud svou drobnou hřivnou přispěje k tvorbě porozumění pro tuto těžce zkoušenou část národního kulturního dědictví a k nalezení zodpovědného a kultivovaného vztahu k ní, z něhož by vyplynula i určitá záruka jejího budoucího lepšího osudu, tak nevznikla tato publikace nadarmo.“